

İSLAMA ƏSASƏN CİNSİ HƏYAT

Müəllif: **Ali Rza Dəmircan**

Azərbaycan dilinə çevirib uyğunlaşdıran Fəqani Bəylərov (*fəlsəfə doktoru:
fəlsəfə və ilahiyyat elmləri*)

V FƏSİL

EVLENMƏK TƏBİİ BİR EHTİYAC, DİNİ BİR ÖHDƏLİKDİR

Quran mesajları

“Ünsiyyətdə rahatlıq tapasınız deyər, sizin üçün özünüzdən zövcələr yaratması, aranızda məvəddət (seksual cazibə) və rəhmət (sevgi) salması Onun varlığının dəlillərindəndir. Həqiqətən, bunda düşünən bir xalq üçün alınmalı olan ibrətamiz dərsələr vardır.”

(Rum, 30/21)

Evlənmək fitri-təbii bir ehtiyac, dini bir öhdəlikdir

İstər kişi, istərsə də qadın olsun, həddi-büluğ dövrünə çatan hər bir insan seksual hislərə malik olur. Ruh və bədən sağlamlığından asılı olaraq həmin hislər artıb azalır. İnsan aldığı tərbiyə və yaşadığı şəraitdən asılı olaraq bu hislərini aşkara çıxardır və onları ödəməyə cəhd edir.

Ciddi bir müsəlman və yaxud da insanın anadangəlmə malik olduğu əxlaq xüsusiyyətini qoruyub saxlaya bilən hər bir insan üçün cinsi ehtiyaclarını ödəyib doyuma çatmağın yeganə yolu evlənməkdir. Məhz buna görə də evlilik ilk insan cəmiyyətlərindən indiyədək mövcudluğunu davam etdirmişdir.

Evlilik həqiqi qiymət və müqəddəsliyinin ifadəsini peyğəmbərlərin yolundan gedən cəmiyyətlərdə tapsa da, seksual anarxiya şəraitində belə, öz varlığını qorumuşdur. Bunun da öz növbəsində 2 əsas səbəbi var:

a) *Evlənmək, başqa sözlə desək, ailə hissi insanda fitridir. Yəni, yaradılışdan irəli gəlir.*

b) Evlənmək həzrəti Muhəmməd (əs) də daxil olmaqla bütün peyğəmbərlər tərəfindən mələhət görüldü əmr olunmuşdur.

İnsanları xəlf edən Uca Allah kişini qadına, qadını da kişiye meyilli və möhtac yaradıb. Allah kişilərdə qadın və oğul sevgisi yaradıb. Kişiyə mayalandırmaq, qadına da doğmaq güc-qüvvəsi bəxş edib. Beləliklə, kişi ilə qadının arasında uşaq sahibi olmaq kimi bir nəticəyə varan çox güclü bir cazibə qüvvəsi xəlf edib. Eyni zamanda ər-arvada övlad məhəbbəti və bununla yanaşı, onu böyüdü bəyba-başa çatdırmaq üçün lazım olan fədakarcasına zəhmət çəkmək, səbr və mərhəmət etmək kimi hisləri bəxş edib.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz bu xüsusiyyətlər hər bir insanın varlığına yaxşı-yaxşı yerləşdirildiyinə görə onlar qadın-kişi, cavan-qoca və alim-cahil olub olmamağından asılı olmayaraq evlənməyə meyilli, istəklili və təşəbbüskar olublar.

Allahın bəşəriyyətə göndərdiyi axırını ilahi nizam-intizam olan İslamın idarəsindən məhrum qalan insanlığın evliliyi qoruyub saxlamağının sirri də elə budur: Yaradılışdan irəli gələn evlənmək ehtiyacı.

Uca Allah insanları evlənib ailə qurmağa meyilli və möhtac yaratdığı kimi, onların arasından seçib göndərdiyi peyğəmbərlərin vasitəsilə də evlənməyi əmr etmişdir. Həqiqətən də, bəşəriyyət üçün böyük liderlər olan peyğəmbərlər insanlara mütəmadi olaraq evlənməyi aşılayıblar. Özləri də buna şəxsən nümunə olublar. Beləcə, insanlar görüblər ki, yaradılışdan etibarən malik olduqları

evlənmək istəyi Allahın xüsusi buyuruqları ilə müqəddəs hesab olunur. Nəticə etibarilə bu amil də onları evlənməyə həvəsləndirmişdir. Beləliklə, evlənib ailə qurmaq bəşər mədəniyyətinin əsas təşkilatına çevrilmişdir.

Yeri gəlmişkən, insanın fitri-təbii quruluşu eyni xüsusiyyəti mühafizə edir. İslam dini ilə yanaşı, təhrif edilmiş səmavi-ilahi dinlər də öz təsirini davam etdirir. Bu səbəblərdən ailə öz mövcudluğunu qoruyub saxlayır. Gələcəkdə də saxlayacaqdır.

İslam dini evlənməyi əmr edir

Məlumdur ki, cinsi həyat fitri-təbii bir ehtiyacdır; əgər mane olan fiziki və maddi bir zərurət yoxdursa, onu təxirə salmaq ancaq seksual məzmunlu haramlara səbəb olur. Buna görə də Uca Allah həzrəti Muhəmmədin (əs) vasitəsilə göndərdiyi İslam dinində möminləri evlənib ailə qurmağa təşviq etmişdir.

Evlənmək məsələsi İslam dininin iki əsas mənbəyi olan Quran və Sünnədə xüsusi olaraq vurğulanı. Buna əsasən demək olar ki, ilahi qanunların əksəriyyəti onun ətrafında bir yerə cəm olub.

Qurani-Kərimdə evlilik

Evlənib ailə qurmaq məsələsi Qurani-Kərimdə başda Bəqərə, Nisa, Nur və Təlaq surələri olmaqla demək olar ki, bütün surələrdə birbaşa və dolaylı yolla ifadə edilir. Çünki boşanma, vərəsəlik (miras), nəşəb-süd-evlilik qohumluğu,

vəsiyyət, örtünmək, ata-ana və qohum-əqrəbaya yaxşılıq, seksual xarakterli haramlara dair bəzi cəzalar və sairə kimi məsələlər evliliklə əlaqədardır.

Qurani-Kərimdə qayda-qanunların insanların evli-ailəli olması prinsipinə əsasən qoyulduğunu belə, deyə bilərik. Çünki evlilik demək olar ki, Quranın hər bir surəsinə nüfuz etmişdir. Quranda əsir müsəlman qadınlarla evlənmək əmri (Nisa, 4/25) ilə yanaşı, “Evlənin!” buyuruğunun açıq şəkildə Nisa surəsinin 3-cü ayəsində sadəcə olaraq bir dəfə, o da birdən artıq qadın almaq icazəsi ilə əlaqədar olaraq verilməsi yuxarıda qeyd etdiyimiz həqiqətin sübutudur.

Nəticə olaraq belə deyə bilərik:

Quranda: “Evlənin!” və: “Evləndirin!” kimi tapşırıqlar xüsusi olaraq bir dəfə qeyd edilir, lakin bütün Quran evlənilib ailə qurmağa istiqamətləndirir.

Sünnədə evlilik

Qurani-Kərimin izahı olan Sünnədə isə evlənilib ailə qurmaq açıq-aydın formada məsləhət görülür. Hətta təkrarən əmr olunur.

Biz burada Muhəmməd peyğəmbərin (əs) insanları evlənilib ailə qurmağa istiqamətləndirən buyuruqlarını üç qrupa ayırmaqla izah edəcəyik:

a) Evlənməyə həvəsləndirən ümumi prinsiplər;

b) Övlad sahibi olmaq üçün evlənməyə həvəsləndirən düsturlar;

c) Seksual məzmunlu haramlardan qorunmaq məqsədilə evlənməyə istiqamətləndirən qaydalar.

Evlənməyə həvəsləndirən ümumi prinsiplər

İslami yaşayış tərzini evlənilib ailə qurmağın üzərində quran və Quranda: “Evləndirin!” və: “Evlənin!” əmrlərini verən Uca Rəbbimiz yoldaşlardan hər birini digərini tamamlayan və bütöv hala gətirən mənasında “zövc” adlandırır.¹ Onun elçisi olan əziz peyğəmbərimiz həzrəti Muhəmməd (əs) də insanları bu çərçivədə evlənməyə istiqamətləndirib. Həzrəti Muhəmməd (əs) subaylıq və dulluğun mənəvi cəhətdən kasıblıq olduğuna toxunmuş və belə demişdir:

Subaylıq kasıblıqdır

مَسْكِينٌ مَسْكِينٌ مَسْكِينٌ رَجُلٌ لَيْسَ لَهُ امْرَأَةٌ وَإِنْ كَانَ كَثِيرَ الْمَالِ،
مَسْكِينَةٌ مَسْكِينَةٌ مَسْكِينَةٌ امْرَأَةٌ لَيْسَ لَهَا زَوْجٌ وَإِنْ كَانَتْ كَثِيرَةَ
الْمَالِ

¹ Nur, 24/32; Nisa, 4/3, 25; Rum, 30/21.

“Arvadı olmayan kişi çox mal-mülk sahibi olsa da, kasıbdır, kasıbdır, kasıbdır. Əri olmayan qadın da varlı-hallı olsa da, kasıbdır, kasıbdır, kasıbdır.”²

Peyğəmbər (Allah şanını ucaltsın və ona sadıq olanları artırsın) digər bir hədisində evlənib ailə qurmağın onun özünün və o biri peyğəmbərlərin yolu olduğunu belə izah etmişdir:

Evlənmək peyğəmbərlərin yoludur

“Nikah (evlənmək) mənim sünnəmdir; əmrimdir, həyata keçirdiyim bir işdir. Sünnəmə əməl etməyən mənim həyat yolumda deyil. Evlənin. Çünki mən digər ümmətlərə qarşı sizin çox olduğunuzla fəxr edirəm, edəcəyəm. Elə isə imkanı olan evlənsin. Evlənə bilməyən oruc tutsun. Oruc oruc tutan üçün qoruyucudur.”

“Utanmaq, gözəl ətir vurmaq, dişləri təmizləmək və evlənmək bütün peyğəmbərlərin xüsusiyyət və tövsiyələrindəndir.”³

Evlənib ailə qurmaqda ruzi var

Peyğəmbərlərin əmr etdikləri və fitrətin lazım bildiyi evlənmək məsələsində kasıblıq ümumən bir maneə hesab olunur. Bu səbəbə görə Rəbbimiz Quranın Nur surəsinin 32-ci ayəsində **“Kasıb evlilərin ehtiyaclarını ödəyəcəyini və onların rahatlığa çatacağını”** vəd edib.

² Məcməu-z-zəvaid, 4/252.

³ Tirmizi, *Nikah*, 2 (hədis nömrəsi 1080; ət-Tac, 2/287; Məcməu-z-zəvaid, 4/252).

Peyğəmbərimiz də Qurana müvafiq olaraq: *“Ruzini evlilikdə axtarın”,* - deyə, insanları evlənməyə istiqamətləndirmiş və: *“Kasıblıqdan qorxub evlən(dir)məyənlər bizim (yaşayışımız) kimi deyillər”,* - demişdir.⁴

Biz belə hesab edirik ki, islami şüurla evlənib ailə qurmağı qarşısına məqsəd qoyan və dolanışiq qayğılarını öz öhdəsinə götürən şəxs daha həssas hərəkət edir. Beləcə də, daha çalışqan və təşəbbüskar olur. Əgər məsələyə bu cür yanaşsaq, peyğəmbər (əs) tərəfindən verilən istiqamət və xəbərdarlıqları həqiqi mənada dərk edə bilərik.

Evli insan Allahın dərgahında daha qiymətlidir

Evli bir şəxsin Allahın dərgahında daha üstün bir mövqedə olacağını fikirləşmək də mümkündür. Çünki evli şəxsin yerinə yetirəcəyi (dolanışiq xərclərini ödəməkvə oğul-uşaq böyütmək kimi) ilahi əmrlər subay və dulla müqayisədə daha çox olur. Eyni zamanda o, seksual xarakterli haramlardan daha yaxşı qoruna bilir. Beləliklə də, Allahın gözəl bir bəndəsi olur; yəni, o, bu mövqeyə daha çox yaxınlaşır. Onun öhdəlik, məsuliyyət və ailədaxili problemlərinin arasında öz əql və qəlbini hazır hala gətirib yerinə yetirdiyi ibadətlər də təbii ki, ona daha çox savab qazandırır. Elə buna görə də Allahın elçisi evlənməyə təşviq və həvəsləndirmə kimi qiymətləndirdiyimiz bir hədisində belə demişdir:

⁴ Müntəxəbu kənzil-ummal, 6/390-391.

رُكْعَتَانِ مِنَ الْمُتَزَوِّجِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رُكْعَةً مِنَ الْعَزَبِ

“Evlinin 2 rükət namazı subayın 70 rükət namazından üstün və savablı olacaq mövqedədir.”⁵

“Allah bir bəndəsinə imanlı, ibadət edən və əxlaqlı bir qadınla ruzi versə, ona dininin yarısında kömək etmiş olur. O biri yarısı üçün də özünü Allahın əmr və qadağalarına zidd düşməkdən qoruyub saxlasın.”⁶

Övlad sahibi olmaq üçün evlənməyə həvəsləndirən düsturlar

Bəşəriyyətin həyatını çoxalma qanunundan asılı hala gətirən və biz insanlara mayalandırmaq və mayalanmaq (dölləmək və döllənmək) qabiliyyəti bəxş edən Rəbbimiz Quranda uşaq və nəvələri şükrə qarşılanmalı olan nemətlər kimi təqdim edir. O, buyurur ki, Onun qəza-qədər ssenarisi ilə müəyyənləşdirdiyi övladları məhz Ondan şifahi və əyani dua olan əlaqə ilə istəyək. Misal üçün, məhsul götürülən əkin sahəsinə oxşatdığı qadınlarla - həyat yoldaşlarımızla onların təbii döllənmə dövrləri olan aybaşı (heyz) halından sonra əlaqədə olmağımızı tapşırır.

Tədqiq edildikcə məlum olur ki, Qurandakı nizam-intizam övlad sahibi olmaq məqsədi güdən evlilik-ailə üzərində qurulub. Bütün həyatı Qurandan ibarət olan Muhəmməd

⁵ Yenə orada.

⁶ Eyni mənbə, 6/389, 396; İbn Macə, hədis nömrəsi, 1846.

peyğəmbər (əs) də Qurana müvafiq olaraq insanları öz hədisləri ilə evlənməyə istiqamətləndirdiyi kimi, uşaq sahibi olmaq məqsədilə evlənməyi də xüsusi vurğulamışdır.⁷

Bərəkətli qadınlarla evlənin

Məqil ibn Yəsar (ra) nəql edir:

Bir nəfər Allahın elçisinin (əs) yanına gəlib belə bir əhvalat danışdı:

-Ya Rəsulallah! Mən gözəl və əsilzadə bir qadınla evlilik məsələsində razılığa gəldim. Məsələ burasındadır ki, həmin qadın uşaq doğa bilməz (sonsuzdur). Sizcə mən onunla evlənimmi?

Rəsulullah cavab verib dedi ki, xeyr, evlənmə.⁸

Həmin adam 2-ci dəfə gəldi və eyni sualı bir də soruşdu. Allahın elçisi (əs) ona dedi ki, xeyr, o qadınla evlənmə.

Sonra o şəxs bir də peyğəmbərin (əs) yanına gəldi. Eyni sualı təkrar etdi. Allahın elçisi ona əsaslandırılmış bir cavab verdi:

⁷ Ətraflı məlumat üçün kitabın VI fəslinin “Qorunma tədbirlərinə müraciət etmək” qisminə baxın.

⁸ Bu kimi hədislərdə gördüyümüz qadağa peyğəmbərin sonsuz dul qadınla evlənməyi haram etdiyini göstərmir. Düzünü Allah bilir, bu, uşağı olmadığı halda sonsuz bir dul qadınla evlənməyə üstünlük verilməməsinə məsləhət bilən bir qadağadır.

تَزَوَّجُوا الْوَدُودَ، فَإِنِّي مُكَاثِّرٌ بِكُمْ الْأُمَّمَ

-(Zənci olsa da) *ərini sevə bilən bərəkətli (doğurgan) qadınlarla evlənin. Mən başqa ümmətlərə qarşı sizin çoxluğunuzla fəxr edirəm.*⁹

Əziz peyğəmbərimiz (əs) müsəlmanları ümumiyyətlə övlad sahibi olmağa həvəsləndirməklə kifayətlənmiş, görüşüb söhbət etdiyi əshabələrini xüsusi olaraq da uşaq sahibi olmağa təşviq edirdi.

Övlad sahibi olmaq üçün cinsi əlaqəyə davam et

Həzrəti Cabir (ra) nəql edir:

Mən (bir dəfə) hərbi səfərdə peyğəmbərin yanında idim. Mədinəyə qayıdış başladığı vaxt yavaş-yavaş yola davam edən dövəmi sürətləndirmək istədim. Elə oldu ki, arxamdan bir atlı gəlib mənə çatdı. Bir də kimi görsəm, yaxşıdır?! Allahın elçisi mənimlə üzbəüz dayanıb! (Aramızda belə bir söhbət oldu):

-(Ey Cabir!) *Niyə belə tələsirsən?*

-Mən təzə evlənmişəm.

-*Bakirə ilə evlənmisən, yoxsa dulla?*

-Dul qadınla.

-*Gərək sənin onunla, onun da səninlə sevişib oynasağı bakirə bir qızla evlənəydin!*¹⁰

⁹ Əbu Davud, *Nikah*, 4, hədis nömrəsi 2050.

¹⁰ Buxari, *Nikah*, 121.

Həzrəti Cabir rəvayətinə bu sözlərlə davam edir:

Biz Mədinəyə qayıtdığımız vaxt evlərimizə dağılışmağa başladıq. Allahın elçisi bizə xəbərdarlıq etdi:

Bakirəliyin əhəmiyyəti

Biz burada bu hədisin vasitəsilə bakirəliklə əlaqədar müəyyən məlumatları verməyi münasib hesab edirik:

Belə ki, Uca Allah insanı mükəmməl surətdə yaradıb. İnsanın bədənində lazımsız və funksiyası olmayan bir orqan yoxdur. Elmi sübutlara əsasən qadın bədənində cinsiyyət üzvü yolu ilə yoluxan xəstəliklərə qarşı ancaq həddi-büluğ dövrünə çatdıqdan sonra müqavimət göstərə bilər. Məsələyə bu baxımdan yanaşdıqda bakirəliyin qoruyucu xüsusiyyəti olduğunu da başa düşmək olar. Bədənin sağlamlığının ruhun sağlamlığı üçün vacibliyi isə açıq-aydın bir həqiqətdir.

İslam dini psixoloji və seksual cəhətdən münasib olmaq və doğurganlıq kimi səbəblərə əsasən xüsusilə subay kişilərə bakirə qızlara üstünlük verməyi tövsiyə edir. Bununla belə, bakirəliyin əsas əhəmiyyəti aşağıdakılardan irəli gəlir:

- Bakirəlik İslam hüququna əsasən cəzalandırılmalı olan bir qəbahətin törədilmədiyini sübut edir;

- Bakirəlik hamiləlik kimi nəslin qarışmasına səbəb olan bir hadisənin baş vermədiyini göstərir;

- Bakirəlik qadının xəstəliyə səbəb olan mikroblardan qorunduğuna dair bioloji bir sənəd rolunu oynayır.

Bu fikirləri başqa sözlərlə də ifadə etmək olar:

Bakirəliyin ülviliyi ərə təqdim olunmalı olmasından çox Yaradana qarşı bəndəliyin yerinə yetirmək, eləcə də, zina kimi böyük bir haramdan qorunmaq vasitəsi olmağından irəli gəlir. Buna görə də qəza keçirən və yaxud təcavüzə məruz qalan, nəticədə də bakirəliyini itirən qız İslamın ictimai mühakimə məntiqi baxımından öz dəyərini itirir. Lakin vəlisi və ya özü tərəfindən bakirə olduğu deyilən və kəbini kəsən qızın bakirəliyi sübuta yetirilə bilməsə, əri tərəfindən ona qarşı kəbini ləğv etmə (evliliyə xitam vermək) iddiası qaldırıla bilər.

-Evlərinizə getmək məsələsində axşama qədər tələsməyin. Belə edin ki, saçları pırtlaşıq qadın daransın, əri yanında olmadığına görə (bir müddətdir) özünə fikir verməyən qadın da bədənini təmizləsin.

Sonra peyğəmbər (əs) şəxsən Cabirə belə tapşırırdı:

-Ey Cabir! Uşaq sahibi olmaq üçün lazım olanı et! Cinsi əlaqəyə davam et!¹¹

Seksual məzmunlu haramlardan qorunmaq və doyuma çatmaq məqsədilə evlənməyə istiqamətləndirən düsturlar

Uca Rəbbimiz seksual haramlardan çəkinib özünü qoruyanları mədh etmiş, onlara böyük mükafatlar vəd vermişdir (Muminun, 23/5-6; Əhzab, 33/35). Rum surəsinin 21-ci ayəsində isə bizim üçün öz cinsimizdən yoldaşlar yaratmağının və aramızda seksual cazibə və məhəbbət xəlv etməyinin fiziki (bədənlə əlaqədar) və mənəvi rahatlığa çatmaq məqsədi daşdığını ifadə etmişdir. Beləliklə O, çoxcəhətli doyumun vacibliyinə işarə vurmuşdur.

Bütün həyatı canlı Quran olduğuna görə Muhəmməd peyğəmbər (əs) insanları uşaq sahibi olmaq üçün evlənməyə

¹¹ Buxari, *Nikah*, 121.

Həzrəti peyğəmbərin (əs) müsəlmanları övlad sahibi olmağa həvəsləndirən bu və bu kimi hədislərini əsas tutan həzrəti Ömər belə demişdir:

“Mən öz nəfsimi cinsi əlaqəyə məcbur edirəm. Çünki Allahın mənim nəslimdən Onu zikr edəcək bir bəndə yaradacağına ümid edirəm.” Müntəxəbu kənzil-ummal, 6/319.

həvəsləndirdiyi kimi, seksual haramlardan qorunmaq, fiziki və mənəvi doyuma çatmaq üçün də evlənməyi təşviq edib.¹²

O (Ona Allahın salamı olsun), haramlardan qorunmaq üçün evlənməyə istiqamətləndirmə kimi qiymətləndirdiyimiz hədislərində belə deyir:

Allah qorunmaq üçün evlənməyə kömək edir

ثَلَاثَةٌ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ عَوْنُهُمْ: الْمُكَاتَبُ الَّذِي يُرِيدُ الْإِدَاءَ،

وَالنَّاكِحُ الَّذِي يُرِيدُ الْعَفَافَ، وَالْمُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

“Azadlığına qovuşmaq üçün müəyyən edilən məbləği ödəmək məqsədilə işləyib çalışan müharibə əsirinə, Allah yolunda döyüşən şəxsə və seksual haramlardan qorunmaq üçün evlənmək istəyən insana, bəli, bu 3 təbəqəyə Allah mütləq kömək edəcəkdir!”¹³

Qadın seksual məzmunlu haramlardan qorunmaq məqsədilə alınır

“Allah ictimai mövqeyindən istifadə etmək üçün bir qadınla evlənməyə kişinin ancaq ləyaqətsizliyini, mal-dövlətini istifadə etmək üçün evlənməyə kişinin kasıblığını, təkə gözləliyi üçün evlənməyə kişinin

12 Şübhəsiz ki, evlənməyin əsas məqsədi nəslin çoxalmağıdır. Bununla belə, yoldaşlarımızın yaradılış məqsədi, evlənməklə əlaqədar dini buyuruqların sonsuzları da əhatə etməsi, əzlin (qorunmaq) bəzi İslam alimləri tərəfindən caiz hesab edilməsi və bu fəsildə təqdim etdiyimiz bəzi hədislər təkə haramlardan qorunmaq və seksual doyuma çatmaq məqsədilə evlənməyin mümkünlüyünü də izah edir.

¹³ Ət-Tac, 2/279; Tirmizi, hədis nömrəsi 1655; Nəsai, hədis nömrəsi 3120.

də ancaq alçaqlığını artırır. (Amma evlənəcəyi) qadınla gözüünü şəhvani baxışlardan qorumaq, cinsiyyət üzvünü haram əmələ düşməkdən saxlamaq və ya qohumluq yaradıb davam etdirmək məqsədilə evlənən kişi üçün Allah (o evlilikdə həm kişiye, həm də qadına) xeyir-bərəkət yaradır.”¹⁴

Evlənmək insanı həqiqətən də, haramlardan qoruyub saxlayır

“Ey cavanlar! Evlənin! Çünki evlənmək gözü şəhvani baxışlardan çox qoruyur, cinsiyyət üzvünü (haram əmələ düşməkdən) çox saxlayır.

Sizin aranızdan evlənə bilməyənlər isə oruc tutmağa davam etsin. Şübhəsiz ki, oruc oruc tutanı (şəhvət hücumlarından) qoruyan bir qalxandır.”¹⁵

Yuxarıda təqdim olunan peyğəmbər hədisləri seksual məzmunlu haramlardan qorunmağın vacibliyini, evliliyin bu məqsədlə həyata keçirilməli olduğunu, eləcə də, onun xeyir-bərəkətini izah edir.

Aşağıdakı hədislər isə evlənməyin haramlardan qorunmaq qədər seksual doyum məqsədi daşdığını, daha doğrusu, sonuncunun da vacib olduğunu göstərir.

¹⁴ Məcməu-z-zəvaid, 4/252.

¹⁵ Tirmizi, *Nikah*, 1; Müxtəsəri səhihi Müslim, hədis nömrəsi 648.

Haramlardan qorunmaq kimi, seksual doyum da məqsəd olmalıdır

Yuxarıda da qeyd edildiyi kimi, əziz peyğəmbərimiz (əs) həzrəti Cabirə: *“Gərək sənin onunla, onun da səninlə sevişib oynasağı bakirə bir qızla evlənəydin”,* - deyib. Aşağıdakı hədis eynilə bunun kimi, evlənməyin seksual doyum məqsədilə həyata keçirilməli olduğunu vurğulayır:

“Bakirə qızlarla evlənin. Çünki onlar cavan olduqlarına görə daha bərəkətlidirlər (doğurqan). Daha şirin dodaqlı/dillidirlər. (Cinsi əlaqədə və pul xərcləməkdə) əza daha çox qənaətkardırlar. Onların cinsiyyət üzvləri daha aktivdir.”¹⁶

Qadında seksual həzz və ləzzət mərkəzi olan və əsas funksiyası orqazmı təmin etmək olan klitorun yaradılması da seksual doyumun bir məqsəd kimi qəbul edilməli olduğunu vurğulayır.

Peyğəmbərimizin (əs) Qurana müvafiq şərhlərinə əsasən insanı Cəhənnəmə aparan günahların əsas hissəsi cinsiyyət üzvü ilə baş verir. Deməli, belə hesab etmək olar ki, insan Cənnətə həmin günahlardan qorunmaqla daxil ola biləcək. Buradan da belə başa düşülür ki, seksual doyum məqsədi güdən evlilik iman məsələsində kamilləşmək deməkdir. Muhəmməd peyğəmbər (əs) yəqin buna görə belə buyurur:

¹⁶ Məcməu-z-zəvaid, 4/254.

*"Evlənən insan (seksual məzmunlu haramlardan qorunub) imanının yarısını kamilləşdirir. O biri yarısı üçün də özünü Allahın əmr və qadağalarına zidd düşməkdən qoruyub saxlasın."*¹⁷

Quran və Sünnədə evləndirməklə əlaqədar hökmlər

Xədimləşmək və subaylıq kimi vasitələrlə cinsi həyatdan kənara çəkilməyi qadağan edən İslam dini Quran və Sünnənin buyuruqları ilə insanları evləndirməyə həvəsləndirir.

Evlənib ailə qurmaq əksər hallarda mənəvi dəstək və maddi kömək tələb edir. Buna görə də möminlər Quran və Sünnə tərəfindən başqalarını evləndirməyə və evlənmək istəyənlərə kömək etməyə istiqamətləndirilir.

Quran və Sünnədə evləndirmə öhdəliyi

Quranda evləndirməyə təşviq

Uca Allah Maidə surəsinin 2-ci ayəsində İslam dininin, eləcə də, müştərək aqlın lazım bildiyi bütün müsbət sahələrdə köməkləşməyi əmr edir. Evləndirmək formasındakı köməyi isə xüsusi olaraq vurğulayır və Nur surəsinin 32-ci ayəsində möminlərə belə bir tapşırıq verir:

"Öz aranızdakı azad subay və dulları, kişi əsirləriniz və qadınlarınızdan (müsəlman və ya kitab əhli olub) məsuliyyəti öz üzərinə götürə bilənləri evləndirin. Əgər kasıbdırlarsa, Allah onları Öz lütfü ilə yoxsulluqdan xilas edib varlı hala

¹⁷ Müntəxəbu kənzil-ummal, 6/389.

gətirər. Allah (ruzini) bol-bol verən və hər şeyi çox yaxşı biləndir."

İslam alimləri belə hesab edirlər ki, bu ayədə əmr olunan evləndirməyin mənası evlənənlərə maddi və mənəvi kömək etmək deməkdir. Kömək etmək öhdəliyi olanlar da bütün möminlər, İslami dövlət idarəsi və vəlilər olmaqla 3 qrupa bölünür:

a) Bütün möminlərin köməyi

Bütün möminlərin köməyi isə çoxcəhətlidir: Subaylığa qarşı mənfi münasibət bəsləyib evlənməyə istiqamətləndirmək və bu mənada vasitəçilik etmək, zəkat vermək və Allah yolunda könüllü qaydada maddi kömək etmək.

b) İslam dövlətinin köməyi

İslam dövlətinin bu məsələdəki köməyi maddi və hüquqi olmaqla 2 yerə bölünür:

1) Maddi kömək

Əsas idarə prinsiplərini Quran və Sünnə qaydalarından ibarət olan İslam dövləti dövlət qulluqçusu və işçilərinə əgər subaydırlarsa, evlənmək üçün kömək edir. Bu kömək Allahın elçisinin (əs) də əmr etdiyi bir kömək növüdür. O, bu məsələ ilə əlaqədar olaraq belə demişdir:

"Bizim sərəncamımızda olan İslam dövlətimizdə dövlət qulluqçusu və ya işçi olan şəxs (subaydırsa, Beytu-l-mal olan dövlət büdcəsindən kömək alıb) evlənsin. Xidmətçisi yoxdursa və

buna ehtiyacı varsa, xidmətçi də alsın. Bu ianəni aldıqdan sonra xəyanət edən şəxs xaindir, cəmiyyətin oğrusudur.”¹⁸

İslam dövləti evlənmək və ya kimi isə evləndirməyə görə borca düşən və sonra borcunu qaytara bilməyən şəxsə zəkat büdcəsindən köməklik edir. Zəkat İslamda dini səciyyəli dövlət vergisidir. Bu vergi dövlət tərəfindən varlılardan alınır və başda kasıblar olmaqla dövlət xətti ilə Quranda müəyyən edilən 8 təbəqəyə verilir.¹⁹

Həmin 8 təbəqədən biri də *borcu olanlardır*. Dövlətdən yardım alan əsas borclular isə yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, evlənmək və ya kimi isə evləndirməyə görə borca düşən və onu ödəyə bilməyən möminlərdir.²⁰

2) Hüquqi yardım

İslam dövləti mehri-misil verənlər olduğu halda dinə müvafiq və məntiqli olmayan müxtəlif səbəblərlə qızlarını ərə verməyən valideynləri hüquqi yolla buna məcbur edir. Vəlisi olmayan qız və qadınlara isə o bölgənin səlahiyyətli hakimlərinin vasitəsilə vəlililik etdirir.²¹

¹⁸ Mişkətu-l-məsəbih, hədis nömrəsi 3751.

¹⁹ Baxın: Tövbə, 9/60.

²⁰ Yusuf Qaradavi, fiqhu-z-zəkati, 2/623.

²¹ Bəqərə, 2/232; Ömər Nəsuhi Bilmən, *Hüquqi islamiyyə və istilahi fiqhiiyyə külliyatı (İslam hüququ və fiqh (islam hüququ) terminləri külliyatı)*, İstanbul, 1985, 2-ci cild, s. 48, 57.

c) Vəlilərin köməyi

Vəlilərin yardımı isə bundan ibarətdir: Hazırkı tələbləri tədqiq etmək və maddi yardım göstərüb evləndirməyə çalışmaq. Atalar bir vəli kimi uşaqlarının evlənməyinə kömək etməlidirlər. Onların belə bir öhdəlikləri var. Eynilə bunun kimi, övladlar da dul qalan atalarının evlənməyinə kömək etməlidirlər. Onların da bu cür bir cavabdehlikləri var.²²

Sünnədə evləndirməyə təşviq

Aşağıdakı hədislərə əsasən Allahın elçisi (əs) də Qurana (Nur, 24/32) müvafiq olaraq möminləri evləndirməyə təşviq edib:

“Oğlan və qız uşaqlarınızı evləndirin.

Kim onları Allahın razılığını qazanmaq məqsədilə evləndirsə, Allah onu (Cənnətdə) hökmdarlıq tacı ilə şərəfləndirər.”²³

Peyğəmbərimiz bildirir ki, bizim öz övladlarımızın qarşısında belə bir öhdəliyimiz var: Onlara İslam etiqadının əsaslarını, bu dinin vacib hesab etdiyi işləri və qadağan etdiyi söz və əməlləri öyrətmək. Eyni zamanda şəraitdən asılı olaraq onları evləndirmək/ərə vermək, yaxud da buna kömək etmək. Biz bunu peyğəmbərimizin (əs) aşağıdakı hədislərindən öyrənirik:

²² İslam fiqhı ensiklopediyası (Türk dilinə tərcümə, 10/124).

²³ Müntəxəbu kənzil-ummāl, 6/393; Əbu Davud, *Ədəb*, babun fi-l-vaqar.

"Dini etiqad və əxlaqlı yaşayış tərzı baxımından müsbət yanaşdığınız bir nəfər yanınıza gəlib (vəlisi olduğunuz qız və ya bacınız kimi bir qadınla evlənmək istəsə) onu evləndirin.

Əgər belə etməsəniz, bu hərəkətiniz yaşadığınız cəmiyyətdə fitnə-fəsad, ictimai problem və nizam-intizamsızlığa səbəb olar."

Peyğəmbərimiz (əs) bu sözləri dediyi vaxt əshabələr belə soruşdular:

-Ya rəsulallah! Əgər evlənmək istəyən o şəxs kasıb və sıravı bir adamdırsa, nə edək?

O da bu suala eyni sözləri ilə cavab verdi:

إِذَا جَاءَكُمْ مَنْ تَرْضَوْنَ دِينَهُ وَخُلُقَهُ فَأَنْكِحُوهُ

"Dini etiqad və əxlaqlı yaşayış tərzı baxımından müsbət yanaşdığınız bir nəfər yanınıza gəlib (vəlisi olduğunuz qız və ya bacınız kimi bir qadınla evlənmək istəsə) onu evləndirin."

Allahın elçisi (əs) bunu 3 dəfə təkrar etdi.²⁴

Bununla belə, əziz peyğəmbərimiz (əs) kimi isə evləndirdikdə, yaxud da evlənməyinə kömək edildiyi vaxt evliliyin seksual və psixoloji doyuma çatmaq məqsədinin həyata keçib keçməyəcəyi məsələsinə xüsusi diqqət yetirmək lazım olduğunu da bildirib. Bu da tərəflərin fiziki və mədəni

²⁴ Tirmizi, *Nikah*, 3, hədis nömrəsi 1085.

cəhətlərdən bir-birinə uyğun olub olmamasına fikir vermək deməkdir. O, bununla bağlı olaraq belə demişdir:

"Övlad sahibi olmaq üçün həyat maddəsini axıdacağınız qadınları axtarib seçin. Öz tayınız olanlarla evlənin. Bir-birinə tay olanları evləndirin."

O, Quranın qadınların yetimləri kimi səciyyələndirdiyi (Nisa, 4/3, 127) uşağı olan dulların ərə verilməyini də tapşırılmışdır:

"Uşaqılı dulları da ərə verin."²⁵

Əziz peyğəmbərimiz (Allah onun şanını ucaltsın) kasıblıqdan qorxub uşaqları öldürməyi/abort etdirməyi qadağan edən Qurana müvafiq olaraq (Ənam, 6/151) belə bir xəbərdarlıq etmişdir:

مَنْ تَرَكَ التَّزْوِيجَ مَخَافَةَ الْعَيْلَةِ فَلَيْسَ مِنَّا

*"Kasıblıqdan qorxub evləndirməyənlər bizim yolumuzda deyillər."*²⁶

²⁵ Məcməu-z-zəvaid, 4/258.

²⁶ Bu və bundan əvvəlki hədisin mənbəyi üçün baxın: Müntəxəbu kənzil-ummāl, 6/390, 393-394.

İslamda evlənib ailə qurmağı asanlaşdırmaq da bir öhdəlikdir

Buraya qədər Quran və Sünnədə möminlərin evlənmək və evləndirməyə istiqamətləndirildiklərini bir-birini püxtələşdirən ayə və hədislərlə izah etdik.

İndi isə qeyd etməliyik ki, İslam dini möminləri evlənmək və evləndirməyə həvəsləndirdiyi vaxt bu məsələlərin asanlaşdırılmasını da əmr edir.

Həqiqətən də, evliliyin qarşısında duran əsas maneələrdən biri də qadına məhkəmə vasitəsilə dolayı yoldan, ancaq kişiye birbaşa verilən boşama haqqının müqabilində qadına verilməli olan və bir kompensasiya da adlandırıla biləcəyimiz mehri çox istəməkdir. Belə ki, hazırkı dövrdə heç mehri sözünü işlətmədən sanki mehri şərti qoyurlarmış kimi, çoxlu qızıl-zinət əşyaları və sairə tələb olunur. Təbii ki, bu hal evlənmək və kimi isə evləndirmək istəyənlərin qarşısında bir maneə kimi durur. Halbuki, Muhəmməd peyğəmbər (əs): *“Mehrin ən xeyirlisi ən asan və ən az olanıdır”*, - deyir.²⁷

²⁷ Kəşfu-l-xəfa, hədis nömrəsi 1237.

Mehir İslam ailə hüququnda işlədilən bir termin kimi qadının həyat yoldaşı (arvad) olmaq müqabilində aldığı pul, daşınan-daşınmaz əmlak və ya mədəni yardımı ifadə edir.

Peyğəmbərimizin xanım və qızlarının mehri orta hesabla 400-500 dirhəm (1200-1500 qram gümüş, 170-210 qram qızıl) olub. Ancaq bu, yükləyəcəyi dolanışıq xərcləri öhdəliyinə görə çoxuşaqlı Ümmü Sələmə anamızda olduqca simvolik bir məbləğə qədər endirilib. Baxın: Enbiya Yıldırım, həzrəti peyğəmbərin albomu, s. 100-125.

Həyata keçirilməli olan evlilikdir. Çünki subaylıqda hər cür seksual məzmunlu yoldançıxma baş verə bilər. Bu səbəbdən evliliyə mane olmaq olmaz; əksinə, onu dəstəkləmək lazımdır. Peyğəmbərin (əs) bu sahədə gördüyü işlər evlənənlərə dayaq olmaq üçün ən sadə vasitələrin belə, nəzərə alındığını göstərir. Buna dair çoxlu misal var. Evlənənlərə həmçinin Allahın kömək edəcəyinə dair müjdə verilmişdir. Özü də peyğəmbər tərəfindən!

Aşağıdakı hədis evlənmək məsələsinə mehir baxımından nə cür bir məntiqə yanaşmalı olduğumuzu reallığa əsasən izah edən bir misaldır:

Mehir verməyə bir şeyin var?

Səhl ibn Səd (ra) nəql edir:

Bir qadın Allahın elçisinin (əs) yanına gəlib dedi:

-Mən özümü sənə hədiyyə edirəm. Mehirsiz olaraq sizin xanımınız olmaq istəyirəm.

Həmin qadın bunu dedikdən sonra orada xeyli vaxt dayandı. Peyğəmbər (əs) ona bir cavab vermədi. Bu vaxt möminlərdən biri ondan belə bir xahiş etdi:

-Ya rəsulallah! Əgər siz bu qadını öz nikahınıza daxil etmək istəmirsinizsə, mənimlə evləndirin.

Allahın elçisi (əs) o adamdan soruşdu:

-Səndə ona mehir verəcəyin bir şey var?

Adam cavab olaraq: “Yanımda təkcə üstümə sarıdığım (öz geyindiyim) izarım var”, - dedi.

Peyğəmbər (əs): “Əgər izarını ona versən, özün izarsız qalarsan. Vermək üçün bir şey axtar tap”, - dedi.

Həmin adam bir şey tapa bilməyəcəyini dedikdə peyğəmbər (əs) ona: “Dəmir üzük olsun, (bir şey) axtar tap”, - deyə, tapşırıq verdi.

Adam getdi. Ancaq heç bir şey tapıb gətirə bilmədi. Məsələni belə görən peyğəmbər (əs) ondan soruşdu:

“Sənin əzbər bildiyin Quran surələri var?”

-Bəli, ya rəsulallah, var. Filan-filan surələri əzbər bilirəm.

Muhəmməd əleyhissəlam axırda belə dedi:

“Elə isə əzbər bildiyin surələri bu qadına öyrət. Bunun müqabilində səni onunla evləndirdim (onu sənə əvə verdim).”²⁸

²⁸ Buxari, *Nikah*, 40 (6/134-135).

O vaxt dəmir üzük taxmaq halal idi. Sonradan qadağan olundu. Yeri gəlmişkən, İslam alimlərinin bir qismi belə hesab edir ki, bəzi Quran surələrini öyrətməyin müqabilində nikah müqaviləsi bağlamaq düzgündür (caiz). Bu halda əlavə olaraq mehirə ehtiyac yoxdur. Onlar bu fikirləri bu və buna oxşar hədislərə əsasən irəli sürürlər.